

ประเด็นคำถามในการเก็บข้อมูลพื้นที่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับประวัติหมู่บ้าน

1. ประวัติหมู่บ้านมีมาอย่างไร ทำไมถึงเรียกว่า “บ้านเกาะกลาง”
2. ผู้คนอพยพมาจากไหน ตอนแรกมีกี่ครัวเรือนที่มำตั้งที่นี่
3. คนที่เข้ามาอยู่ที่นี่เป็นตระกูลไหน ตอนนี้ตระกูลที่เก่าแก่ในหมู่บ้านมีตระกูลไหนบ้าง
4. ชีวิตความเป็นอยู่ ระบบความสัมพันธ์ของคนเป็นอย่างไร การประกอบอาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจ การคมนาคมสมัยก่อนเป็นอย่างไร
5. การลักษณะการตั้งบ้านเรือน ความหนาแน่นของประชากร ตั้งบ้านเรือน เป็นอย่างไร
6. ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน การนับถือศาสนา การไหว้แม่โพสพ เป็นมาอย่างไร มีอะไรอีก
7. ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร (น้ำ ป่าไม้ ดิน พืชพรรณธัญญาหาร)
8. การดูแลสุขภาพดูแลกันอย่างไร มีหมออะไรบ้าง มีการรักษาอย่างไร ยาที่ใช้รักษาเอามาจากไหน
9. จุดเปลี่ยนของชุมชนอยู่ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร สภาพชุมชนที่เปลี่ยนไปเป็นอย่างไร
 - อะไรเข้ามาทำให้ชุมชนเปลี่ยน เปลี่ยนอย่างไร
 - สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปอย่างไร
 - การดูแลสุขภาพเป็นอย่างไร
 - ระบบความสัมพันธ์ของคนเป็นอย่างไร ระบบเครือญาติ คนมีความสามัคคี
10. สิ่งที่เกิดขึ้น ชุมชนมีการปรับตัวอย่างไร

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

1. ในช่วงเริ่มแรกของชุมชน เคยมีหน่วยงานพัฒนาเข้ามาสนับสนุนชุมชนหรือไม่
2. ในช่วงที่ชุมชนเปลี่ยนการทำมาหากินมาเป็นแบบใหม่ โรงงานเข้ามา จนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพอนามัย ประเพณีวัฒนธรรมที่เคยถือปฏิบัติกันมาได้เปลี่ยนไป อยากทราบว่า
 3. สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ปัญหาสารพิษ อาหารธรรมชาติหมดไป ชุมชนดำรงอยู่อย่างไร
 4. ความสัมพันธ์ของคน ความเป็นญาติพี่น้องกันยังดีอยู่หรือเปล่า ความสัมพันธ์ต่าง ๆ เป็นอย่างไร
5. ทราบมาว่าในช่วงเปลี่ยนของชุมชน มีการรวมตัวของครูโรงเรียนสาธิต รวมตัวกันอย่างไร
 - 5.1 ผู้นำที่เป็นคนในบ้านเกาะกลางใครบ้างที่ได้เข้าร่วมในการรวมตัว
 - 5.2 นำความรู้หรือกิจกรรมอะไรมาใช้ในหมู่บ้าน
 - 5.3 ได้ยินว่ามีกิจกรรมในการทำเกษตรไร่นาสวนผสมในโรงเรียน
 - มีองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาสนับสนุนในเรื่องปุ๋ย (องค์กรไหน)
 - เกิดกลุ่มออมทรัพย์ ลักษณะการดำเนินงานเป็นอย่างไร
 - มีกลุ่มแพทย์แผนไทย ใครคิดริเริ่ม
 - ผู้บริหารโรงงานสนับสนุนในการทำผักปลอดสาร พาไปศึกษาดูงานด้านการเกษตร การทำแชมพูสมุนไพร การแปรรูปสินค้าเกษตร ที่ไหนอย่างไร
 - ทำไม่กลุ่มเหล่านี้ถึงล้มไป บ้านเกาะกลางได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการสร้างกลุ่มด้วยหรือไม่ แล้วนำความรู้มาปฏิบัติในบ้านของตนอย่างไร
 - 5.4 สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เข้ามาวิจัยเรื่อง “กระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวของชุมชนสาธิต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม” มีการตั้งกลุ่มกิจกรรมคือ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มธุรกิจ กลุ่มเกษตรทางเลือก มีกลุ่มการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ขยะ น้ำเสีย เกิดอะไร การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม การฟื้นฟูภูมิปัญญา กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เกิดได้อย่างไร ใครคือหน่วยงานที่เข้ามาช่วย บ้านเกาะกลางได้มีส่วนร่วมแค่ไหน กลุ่มเหล่านี้มีผลต่อบ้านเกาะกลางอย่างไร
6. นอกจากนี้มีหน่วยงานไหนอีกที่เข้ามาในชุมชน เข้ามาทำอะไร เกี่ยวข้องกับบ้านเกาะกลางหรือไม่

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อนำไปสู่ความน่าอยู่

1. การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีการจัดการกับปัญหาอย่างไร ใครเป็นผู้เข้ามามีการจัดการ
 - คิดอย่างไรถึงมารวมตัวกันลอกคลอง
 - คิดอย่างไรถึงได้มาช่วยเก็บขยะ
 - ที่มาช่วยกันในการจัดการคลองนี้รู้สึกอย่างไร
 - ทำไมถึงคิดในเรื่องการทำนาปลอดสาร
 - ได้อะไรจากการเข้ามาร่วมกิจกรรม
2. ในเรื่องประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ
 - ทำไมถึงคิดมารื้อฟื้นประเพณีต่างๆ ต้องการเห็นภาพอะไรในชุมชน
 - ผลของการรื้อฟื้นประเพณีนี้ ทำให้เกิดอะไร (ความรัก ความสามัคคี)
3. ในเรื่องของการดูแลสุขภาพ สุขภาพกาย / ทางจิต
 - สมัยนี้โรคของคนบ้านเกาะกลางคืออะไรบ้าง
 - ช่วยกันแก้ปัญหาอย่างไร
 - การรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิตทำกันอย่างไร ที่จะทำให้เขามีความสุข
 - ทุกวันนี้มีการนำสมุนไพรมารักษาหรือเปล่า ได้ผลทางกายหรือทางใจอย่างไร

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการทำหมู่บ้านน่าอยู่

1. ทำไมถึงคิดทำหมู่บ้านน่าอยู่ มีอะไรเกิดขึ้น อะไรคือความน่าอยู่ และอะไรคือความไม่น่าอยู่ของบ้านเกาะกลาง สภาพชุมชนเป็นอย่างไร
2. การคิดทำหมู่บ้านน่าอยู่ ใครเป็นคนเริ่มคิดว่าต้องทำ ทำเพื่ออะไร ทำอะไรให้มันน่าอยู่บ้าง
3. ขั้นตอนการทำหมู่บ้านให้น่าอยู่เป็นอย่างไร ใช้เวลานานเท่าไร ถึงเรียกว่าเป็นหมู่บ้านน่าอยู่
4. เพื่อความน่าอยู่ได้เน้นพัฒนาในด้านไหนบ้าง มีการจัดการความไม่น่าอยู่อย่างไร
5. ที่บอกว่าเป็นหมู่บ้านน่าอยู่ มันน่าอยู่อย่างไร
6. มีหน่วยงานไหนเข้ามาให้การสนับสนุนเรื่องการจัดทำหมู่บ้านน่าอยู่บ้าง
7. หมู่บ้านน่าอยู่จะหยุดความน่าอยู่เท่านี้ หรือมีแผนการพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ